

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ A OSVĚTY

Čís. A-72.864/46-V/3.

V Praze dne 14. března

1946.

Panu

Dr. Václavu R ť í h o d o v i ,
soukromému docentu filosofické
fakulty Karlovy university

V P R A H Ě .

President republiky jmenoval vás rozhodnutím ze dne 29. ledna 1946 ř á d ě n ý m profesorem pro obor pedagogiky se zvláštním zřetelem k pedagogice experimentální na filosofické fakultě university Karlovy v Praze, a to s účinností od 1. října 1945.

Uvědomuje vás o tomto rozhodnutí, žádám vás, abyste se neprodleně představil panu rektoru uvedené university, složil do jeho rukou předepsanou přísahu a dchohl se s panem děkanem fakulty filosofické o svých přednáškách a cvičeních.

Vaše učební povinnost spočívá v tom, že jest vám obor, pro který jste jmenován, podle předpisů té které doby platných řádně zastupovati, jmenovitě konati se svého oboru pedagogiky se zvláštním zřetelem k pedagogice experimentální přednášky a cvičení v rozsahu, vyhovujícím potřebám uvedené fakulty,

Návrh na jmenování s.doc.
Dr. V. Příhody řád. profesorem pedagogiky se zvláštním zřetelem k pedagogice experimentální.

11. července 1945.

5.

Ministerstvu školství a osvěty

v P r a z e .

Profesorský sbor filosofické fakulty university Karlovy se usnesl ve svém sedění dne 28. června 1945 po návrhu komise většinou hlasů, aby s.doc. Dr. Václav Příhoda byl jmenován řádným profesorem pedagogiky se zvláštním zřetelem k pedagogice experimentální.

Předkládáje ministerstvu zdůvodněný návrh komise s výpisem z protokolu profesorského sboru přimlouvám se vřele, aby ministerstvo usnesení sboru schválilo.

 t.č. děkan

Vypraveno dne
 16 VII. 1945

Dáno k visu dne
 16 VII. 1945

Posudek

o vědecké práci dra Václava P ř í h o d y .

Václav P ř í h o d a /nar.7.IX.89/ podrobil se maturitní zkoušce roku 1909 na gymnasiu v Praze-II. /Křemencova ulice/, studoval pak románskou a germánskou filologii na filosofické fakultě university Karlovy, pokračoval ve svých studiích r. 1911 ve Štrasburku a složil r. 1914 státní zkoušku /NFr/. "a doktora byl promován 16.XII.1916. Po státní zkoušce byl ustanoven suplentem na gymnasiu v Praze-XII. /Slovenská ulice/, přešel roku 1919 na reálku ve Vršovicích a byl r.1921 ustanoven profesorem na reálce v České Třebové.

Reformní ruch v počátcích republiky odvedl Příhodu od filosofie, kterou se začal zabývat, k pedagogice, a to k jejímu novému směru, k pedagogice experimentální. Tento zájem přivedl Příhodu r. 1922 do Spojených států, kdež studoval na universitě chicagské dva roky. Ovocem tohoto studia byla habilitační kniha "Psychologie a hygiena zkoušky", 1924, na základě níž byl habilitován 20. dubna 1925. Nato se vrátil zase do Ameriky a studoval zase v Chicagu a nově v New Yorku. Studium v Americe, zejména seznámení s vynikajícím psychologem Thorndikem, mělo pro Příhodu směrodatný význam.

Podstatným znakem Příhodovy činnosti jest, že se vždy snažil uplatňovat výsledky svého studia a svého přesvědčení v praxi; patří tedy nejen k pedagogickým theoretikům, nýbrž i ke školským reformátorům. Tato jeho praktická činnost, zasahující podstatně do našeho života, vyvolala ohlas, po případě námitky, nejen v kruzích pedagogických odborníků, nýbrž i v širších kruzích školských, časem i mimoškolských, a učinila několikrát Příhodu středem potyček leckdy dosti ostrých. Reformní činnost Příhodova nabyla váhy tím, že byl v čele t. zv.

Celostátní reformní komise školské, která organizovala práci na pokusných školách, zejména v Praze a ve Zlíně. Byly tu zkoušeny novoty organizační, didaktické i výchovné, zejména podle vzorů amerických, a byla zkoušena jejich únosnost na naše poměry. Některé detaily byly pak včleněny i do úředních školských osnov.

Nejširší plán, který propagoval Příhoda, bylo zavedení jednotné školy, v němž vidí základ racionalisace celého školského systému. Zdůvodnění podal v knize Racionalisace školství /Orbis, 1930/. Tento spis vyšel za pět let také německy /Rationalisierung des Schulwesens, Deutscher Verlag, Wien-Leipzig/ a španělsky /Racionización de la Instrucción pública, Madrid, 1935/. Z posudků byl nejvýznačnější posudek prof. Krejčího, jenž rozdělil pochvalu i výtky.

Nová škola má se podle Příhody vyznačovat nikoli odhadem, nýbrž přesným měřením výsledků vyučování a učení. Tímto měřením zabýval se Příhoda theoreticky i prakticky, sestavil testy inteligence i testy didaktické, a napsal knihy: "Theorie školského měření", Praha 1930, a se spolupracovníky "Praxe školského měření", Praha 1936, která vyšla také v německém zpracování "Praxis der Prüfungsteste", Praha 1937. Na tyto knihy třeba pohlížet jako na práci informující, vyhovující poptávce školských praktiků.

Pokud jde o didaktiku, je hlavním hlediskem Příhodovým - ve shodě s moderní psychologíí - celkovost, čili, jak s oblibou říká, globalita. tato globalita se stalatačkra až lidově známá v tuhých bojích o vyučování globální metodou. Příhoda vyzkoušel pomocí ochotných učitelů tuto metodu ve velkém počtu tříd a podal pak zprávu ve sborníku "Globalní metoda v praxi", 1930. Vyučování globální pokračovalo ^{sporadicky} /za stálých polemik s představiteli syntetického směru do roku 1933, kdy byl vážnou chybou nuceně zaveden školským inspektorátem na pražské školy globální slabikář Sluníčko. Tento zásah vzbudil odboj proti nové metodě, již se

zúčastnilo více pracovníků i z různých jiných oborů /Weingart, Chudoba, Záhoř/. Příhoda nepochybně podcenil rozdílnost podmínek při různých jazycích a pravopisech a přecenil důsledky ze studia očních pohybů. Správná je však zásada celkovosti, pokud možná brzké čtení celků, dávajících smysl. Prudká polemika obrousila krajnosti obou stran.

Příhoda se ponenáhlu odklání od původního pozitivismu a behaviorismu k dialektickému myšlení, kde už není mezi pedagogickou vědeckou a filosofickou poměr prostě kontradiktorský. Tím se Příhoda oprošťuje od někdejší jednostrannosti. Pro hlubší zpracování didaktických problémů je příznačný spisek "Ideologie nové didaktiky", Brno 1936, který byl přeložen rok na to do slovinštiny s názvem "Ideologija nove didaktike" /Ljubljana 1937/, a později do srbštiny Masličem s příznačným názvem "Ideologia nove evroameričke didaktike", 1940.

Vyzrálější způsob Příhodovy práce je zřejmý zejména z posledních publikací, týkajících se problému psaní a jeho vyučování. Získav si bohatý materiál pokusným zkoumáním písma, zejména pokud jde o jeho rychlost a kvalitu, výtěžil z něho svou nejzralejší práci "Výzkum dětského písma", s vysvětlujícím podtitulem Vědecký posudek písemných projevů, Praha, Unie, 1941. Autor si tu klade otázku, zda je možno při posuzování písma dojít k soudům objektivním. Při řešení problému je si jasně vědom celé jeho složitosti, která je dána spolupůsobením mnoha činitelů; proto formuluje své závěry po všestranném uvážení velmi opatrně; tak na příklad tu čteme už velmi střízlivá slova o hodnotě každého testování. Autor hodnotí opatrně nejen cizí výzkumy, nýbrž i vlastní pokusné výsledky, jak je patrné ze všech částí a zejména ze střízlivých závěrů. Dokumentace je přesná. Kde se zdá na první pohled opak, jde o zásah tehdejší censure. Mluví-li se na příklad na str.23 je o jistém grafologu, je tu míněn Saudek. Také odkaz č.68 musel býti přiměřeně změněn, takže tu čteme místo Saudeka Seberinyho, de praecipuis capitibus primae educationis,

posouli 1810.

V této monografii ukázal Příhoda ovládnutí experimentálních a statistických method vedle samozřejmě znalosti předmětu, v něm po léta vyučoval. Dospívá k závěru, že nejlepším prostředkem k objektivnímu posuzování je srovnávací stupnice písma, sestavená podle průměrného hodnocení četných posuzovatelů. Takovou pomůcku vydal Příhoda již dříve, Stupnici pro posuzování písma, Státní nakladatelství 1933. Její se tedy stá spis theoretickým vyvrcholením práce, sahající k praktickému uplatnění. Je to velmi cenný příspěvek k experimentální pedagogice, přináší pozoruhodné výsledky pro teorii i pro školskou praxi / vypracování zřetelně metody pro hodnocení písma a udává standardy pro rychlost a kvalitu písma na různých věkových a školských stupních /. Autor ukazuje smysl pro problematiku předmětu, poměrnou originalitu v pojetí a kritickou střízlivost v závěrech.

Literární činnost Příhodova je velmi bohatá. Při jeho padesátiletí obsahoval soupis jeho prací /nečítaje recenze a drobnosti/ 271 článků. Tento soupis je vytištěn ve sborníku, vydaném na počest Příhodových padesátin pod názvem "Václav Příhoda, život a dílo českého pedagoga." Uspořádal Karel Čondl a Stan. Vrána. Práce Příhodova je tem probíráno 29 příspěvateli, většinou jeho spolupracovníky. Při oslovování spisovatelů není divu, že tyto příspěvky lze jen výjimkou považovati za kritické hodnocení.

Za doby válečné omezoval Příhoda svou publikační činnost čím dál tím podstatněji, jak je pochopitelno. Uvádím tu jen články "Platnost všeobecného zákona frekvence", Česká mysl 1942, a "Slovník šestiletého dítěte", Věstník pedagogický, XXI, 1943.

Celkem je zřejmo, že docent Příhoda vykazuje rozsáhlou činnost jak prakticky reformní, tak i theoreticky badatelskou. Vypracoval se na osobnost, která nejen nabyla uznalého místa doma, nýbrž našla ocenění

i sa hranicemi.

Proto doporučuje komise profesorskému sboru, aby byl docent Příhoda navržen za profesora pedagogiky se zvláštním zřetelem k pedagogice experimentální. Vzhledem k tomu, že Příhoda je docentem od roku 1925, tedy plných dvacet let, doporučuje komise, aby byl navržen za profesora řádného.

Dr. Josef Hendrich v. r.

Josef Král v. r.